

FOGLALAT: Magyarország és Havasalföld (Kelemen László megjutalmazása; különféle: Halas y Károly †, eperjesi magyarosodás, Jászberény széplése, zimonyi hírek a keleti úgyról és szerb zendületről, gyergyói ünnepély és szemkuruzsoló, 's a t.; gazdasági egyesület; 's a t.) Spanyolország (Espartero Durangóban; hadi hírek; tökéletes meghasonlás Maroto és a trónkövetelő közt; 's a t.) Anglia (a királyné berekeszté a parlamenti üléseket; visszatérintés a mult parlamenti ülésekre; 's a t.) Franciaország (vélemény a keleti ügy mostani állásáról; Roussin hajóvezér személyes állapotja a keleti ügy ellenében; 's a t.) Törökország (Chosrew basa levele Mehemed Alihoz; Joinville hg elutazik Konstantinápolyba; 's a t.) Olaszország (szardíniai erdőegés; 's a t.) Gabonaár. Dunavizállás. —

Magyarország és Havasalföld.

Esztergom megye aug. 12én 's következett napjain tartott közgyűlésében a marlahus árát 14ről 13 krra csökkenté, a juhhusét pedig 11-re határozá.

A' kathol. vallástudomány tanítószéke a' pesti egyetemen megürülvén, f. é. oct. 14kén a' hgyprimás előtt Pozsonyban e' tanítószékre, mellyel ezer pfgó ft évi fizetés van kapcsolatban, esődület fog tartatni. —

Komárom, aug. 5én: (Elkésett.) A' n. megye kisebb közgyűlésén t. Huszár Ferenc helyettes alispány ur ékes beszéddel legelsőbb is azt adá elő, hogy ő cs. kir. felsége kamocsei reform. lelkész, Kelemen László urnak mint életidejére 85, sz. hivatalára nézve 55 évesnek, sok jeles érdemei következtében egy 16 aranyot nyomó érdempénzt kegy. ajándékozni méltoztatott Komárom megyében utoztakor; miután a' kir. oklevél felolvastván, az arany érdempénz helyettes alispán urtól, a' még igen élénk tisztos öreg patriárkának sok éljenkiáltások között melére függesztetett.

Eperjes, sept. 1jén: Egyházbeli két koros előljárónk Pulszky Károly és Ganczaugh József urak, számos érdemeket ujabban azzal tetézték, hogy az első öezer, a' másik ezer v. flot ajánlottak, a' helybeli felsőbb leánynevelőiskola azon különös rég ohajtott javára, miszerint a' mondott intézet a' collegium épületéből kiköltöztesék, melly somnakat azonnal kesszek lefizetni, mihelyt az eklésia a' nevezett tárgyat tetteg kezd meg. Ez idén már amyira mentünk, hogy a' nevelő intézetnek 16 év óta fáradhatlan, ügyes és nagy tapasztalatu kormányzója és tanítója Schmidt András a' maga szállását tulajdon házába vitte át, hol ezélszerű tágas lakásában közvetlen felügyelése alá több leányövendéket fogad fel. A' magyar és német nyelven kívül ezen intézetben minden, az asszonyi nemek szükséges, tudomány tarítottak, például a' föld- és természetleírás, physika, háztartás, számolás, írásmód 's a' t. A' francia nyelvben, hangszat és táncban különös ügyes mesterek adnak oktatást. Az asszonyi kéz- és műmunkákban pedig az igazgató neje, — kit különösen tündöklő házi, nevelői 's oktatói tulajdoni miatt kiemelünk nem egyéb kötelességnél, mellyet számos általa nevelt és nevelődőnek java, boldogsága sugall, 's ennek érdemes anyja 's egy ügyes segédnő, olly szép sikerrel fárduknak, millyet a' mult évi nyilvános vizsgálat alkalmával is a' szánosan egybegyűlt szülők, mert a' növedékek száma 60at mindenkor meghalad — édes örömetelt meglegélülések mellett nem győztek eléggé csodálni. Mi ezen intézetet minden közel távol lakó szülőknek, kiknek hatalmokban áll a' különben igen jutalmas föltételekbe bocsátkozni, eléggé ajánlani emberbaráti kötelességünknek véljük.

A' h. gazdasági egyesület meggyőződéséről, mikép a' köznép elfogulva a' megszokott iránt, a' kezében levő földet korántsem miveli ügy, mint azt helyes és ezélszerű gazdálkodással jövedelmezőbbé tehetné, még mult évi novemb. 15kén tartott közgyűlésén elhatározá; hogy a' folyóirati bizottság ügyelése alatt évenként gazdasági kalendarium bocsátassék közre a' köznép használatul, gazdasági 's más közhasznú jegyzetekkel 's ismertetésekkel, és minél olcsóbb áron árulassék, miszerint azt szegényebb sorsú földművelők is megszerezhessek. A' megbízottak e' tárgyban m. hó 23kén terjeszték jelentésüket a' választottság elibe, mellynek következtében határozatá lön, hogy az érintett „Mezei naptár“ című gazdasági kalendarium jövő 1840 évre több ezer példányban inditassék meg, mellynek terjedelme az elfogadott tárgyakhoz képest mintegy 8 ivnyi, alakja negyed rétü, egy egy füzött borítékos példánynak ára legfőlebb 2 ezüst garas legyen. Midőntehát ezen határozat foganatosításul a' többször említett gazdasági kalendarium sajtó alá bocsátatik, olly reménnyel teszi közhírré a' szerkesztőség, hogy már jövő hónapban kész példányokkal szolgálhatand belőle a' t. közönségnek, egyszersmind illő tisztelettel 's hazafini kérelmel járulván ezen ügy minden rendű barátához, hogy ezen vállalatot a' közjó végett hatási körökben szívesen pártolni, 's azokat, kik hírlapot netán rendszerint nem olvasnak, arra előlegesen figyelmeztetni méltóztassanak. A' munka becsését nevelni fogja azon körülmény, miszerint csillagászati (astronomiai) részét Tarczy Lajos pápai természettani oktató 's a' magy. tud. társaság levelező tagjalkészíté hasznos és népszerű természettörténeti jegyzetekkel kísérvé. A' t. ez. könyv-árús és könyvkötő urak szinte illő tisztelettel szólítanak fel, hogy a' számokra küldendő példányok iránt minél előbb tegyenek rendelést, mellyek innetova Pesten Eggenberger József és fia könyvkereskedésében (ferencziek piacán) 's a' h. gazdasági egyesület titoknoki hivatalában (Zöldfa-utca 373 sz. a.) egyiránt szívesen fogadtatnak. Tartalmáról annak idején körülményesb jelentés fog közhírré tetetni.

KÜLÖNFÉLE: Jászberény is szépülni kezd. Ugyanis a' sz. Ferenczrendiek temploma melletti oldal, ez előtt egyenetlen földű dudva-fészek, most kiegyengetve, különféle fűcskákkel beültetve sétatérre alkalmazatik. Ugyane' helyen, egy halom lehordásakor egy esontvázakkal teli gödröt lettek, mellyből több szekér emberesontot szedtek ki; de állítás szerint még nagy része bennmaradt. A' zárdá udvar-fala melletti közön, a' Zagyva vizén, egy fürdő készül a' nő- és férfinem számára elkülönített fürdő- és öltöző-helyekkel, a' terv szerint itt szinte az egész tér fűcskákkel lesz beültetve 's mulatóhelyekké alkalmazva. Emeltésre méltó az épülőben levő igen csinos idomu, jó izletű 's nagy terjedésű városház, mint azon szándék is, miszerint a' város temploma körüli épületek elbontandók levén, nem esékély térség nyilik az áru-piacznak határozott helyen. — Béla, aug. 28kén: A' rendkívüli légváltozás a' hazában sehol sem olly rögtön szembeszökő, mint a' kárpáti vidéken, hol a' hónyári napok hamar téliekre 's ezek viszont melegekre változnak. Illy mohó átmenete a' levegőnek természetesen zavarral társul, miért a' záporáradozás, vakító villám, mennydörgési meg nem

szűnő robaj, jégeső, szélvihar 's a' természet egyéb tüneményi egymást érik. E' nyáron a' Karpát bérczeinek hóleple tetemesen ritkult, 's mire öreg ember sem emlékezik, az ősi tar sziklák repedékin 's görbületein a' hóerek csak gyéren pislogtak, de hőköntöse vesztét a' felleg leplű Karpát soká nem viselheté 's az ebnapok daczára egyenes vonalban övig egészen uj sürű téli köntöst öltött. A' Karpát Galicziába nyuló tövében az áradozott patakok 's Dunajetz 1813ki vízmagasságokat érték. A' Visztula annyira áradt, hogy a' Krakko melletti hajóhidat szét kelle bontani. Krakko környékün a' marha hull, az aratás a' tavalyinál nem silányabb, burgonya bőven, gyümölcs pedig nem termett. — Az itt most kezdődött aratás középszerű, len ez idén is kevés termett, 's annak is egy részét az árvíz áztatókból elsodrú, mi által e' nevezetes szorgalomág esökkenést szenved. Mit a' természetlen föld 's hideg égálj nem ad, sem szorgalom sem kereskedés nem pótolja. A' szép megyei, már tavaly dícsérve említett, utakkal a' XVI városiak már versenyt épülnek, 's mint azok ugy ezek is magyar felirású kőszlopakkal az utazónak távolságot és irányt jelelnek, 's örömlükre a' I gtöbb hazai várost illető azon országos szemrehányás, hogy hatóságuk keblében a' rendszeres utépités hanyagon intéztetik, a' szepesi XVI várost most nem érheti. Vajha e' serény, nem esékély erőtetéssel folyamatban levő utkésztés a' lankadt, kivált Lengyelországgal — megakadt kereskedést élénkítné. — K é z s m á r k o n a' minapi tűz által leégett házfedelek szébül emelkednek, 's a' városi hatóság méltó dícséretére válik, hogy a' felsőmagyarországi célelleses fedélépítési szokással, az avult 's épületrontó esatornákkal, felhagyott 's az alkalmatlan esatornás fedellet megtiltotta. — Mult aug. 30kán végzé Kenderesen, Heves megyében földi pályáját rövid betegség után dévaványai H a l a s y Károly kir. tanácsos 's Heves egykori nevezetes alispány, élete 63ik évében. Béke porára! — Eperjes, aug. 31kén: Demjén Mihály igazgatósága alatt hozzánk érkezett, 's felszólításaként több, főleg jeles magyar darabokat előadni szándékozó, magyar színész-társaság első 's beköszöntésül Z r i n y i M i k l ó s t, mint majd minden kőbortársaságtul adati szokott, hódarabot hirdeté. Mi nem tudtuk: örvendjünk e' ezen városunkban szokatlan, 's eddig mindössze is kétszer jelentkezett tüneményen; vagy sorsát fájlaljuk, melly azt, merész gondolata végbehajtására, körünkbe vezeté? Ha lehetne örvendenünk, ezt, csupán a' nemzeti nyelv általányosb megkedveltetése, 's ez általi terjesztése érdekében tehetnök: de részint rövidebb ideig hisszük mulatandónak körünkben e' társaságot, hogyszem e' nemesczellő, előadásai, által csak némileg is el lenne érhető, részint nyíltan megvalljuk, hogy a' néhány év előtt itt járt társaságok iránt mutatott részvéből vonva következtetést, ugy látszik, hogy a' városi közönség a' nemzeti buzgalom nemére, melly másutt a' magyar szín pártolásában olly élénkül nyilatkozik, még most sincs eléggé elkészülve. A' mai darabot illetőleg, érintők már, hogy Demjén ur Zrinyi halálával köszöntött be, Körner Tivadarnak azon, f e s z - p ö f - d a g - ü - r - t e l j e s szüleményével, mellynek magyar fordítványát a' Muzáronban dícsölt Kölecsykn olly mélyen bírálta meg. Ohajtottuk, hogy először ne fordítvány, hanem eredeti, főleg nemzeti népmű adatott volna, vagy ha már illyet adni nem akartak, legalább ne „Zrinyi Miklós“, és ha Zrinyi Miklós, miért éppen Horváth Daniel nagy nyelvhibákkal teljes 's öt felvonásos, (oh türelem!) 's miért nem Szemer annyira jeles, mint hű fordítvány? A' játékra nézve, kiki eltalálja: miért nem jergyünk meg semmit; hanem midőn Demjén urnak és társaságának színi mutatványihoz nagyobb szerencsét kívánunk, egyszersmind figyelmeztetjük, hogy ha a' közönség, mellynek száma most alig ment negyvenre, ezentul még inkább részvétenlendő mutatványihoz, ennek okát nem annyira a' nemzeti érdek hiányában, mint inkább saját maga és társai ügytelenségében keresse! — Városunk most már élénkebb. A' tanuló ifjúság szépen gyülekezik. Uraságunk is visszatértek a' fürdőhelyekről. — Sept. 4iki zimonyi hírek szerint Konstantinápolyban nyugalom és aggály uralkodik. A' nagy hatalmak 's diván egyesült küldöttsége siker nélkül tért vissza M. Alitól Alexandriából. Az alkirály nem adja ki a' török hajóhadat és csodálkozását nyilvánítja, hogy az öt hatalom a' porta és Egyiptus ügyében illy hatalomszóval akar bírószkodni, holott ő maga is tudandja azt elintézni. Általányosan beszélit Konstantinápolyban, miszerint M. Ali basa makacsagát titkon buzdítja egyik európai nagy hatalom. M. Ali föltétlenül számüzetni kívánja Chosrew basát. Az egyesült angol-francia hajóhad engedelmet kért a' divántól a' dardanellákba vitorlázhatastra, hogy Konstantinápoly előtt horgonyt vethessen, mire e' rövid választ adá a' diván: „Mit mondana erre majd Oroszország?“ Ebből méltán következtethetni, mikép az angol-francia hajóhadnak nem Alexandria, hanem a' dardanellák, előtt kell horgonyozni. — Szerbiában jelenleg tökéletes esőnd uralkodik és Milos hg távoztát épen nem sajnálják. Most minden ember kedve szerinti öltözetben folytatja dolgait, 's nincs kitétetve azon veszélynek, hogy egyetlen tekintete is büntetést vonjon nyakára a' fejdelem résziről. Egyébiránt még folyvást bizonytalan, hogy vajjon eljövendő Mihály hg Belgrádba. A' fiatal hg szavát adá ugyan; de atyja előre áttokkal terhelé, ha csakugyan elfogadná a' szerb fejdelemséget, mivel ő csupán megholt fia számára mondott le az uralkodásról, 's így az most ismét őt illeti. Ez okból Milos hg már másodszer is küldte ellenmondást fejdelmi székéről lelépte iránt Konstantinápolyba; mellyre azonban még semmi választ nem kapott. Simics tanácsos már elutazott Oláhországba Milos hghez a' fejdelmi díszjelekért, 's ez alkalommal egyszersmind hihetőleg magával viendi Mihály hgét, ha Milos erőszakkal nem tartandja vissza fiát, mit ismert makacsagáról könnyen föltehetni. Az angol consul, Hodges ezredes, ki az utolsó szerb zendület előestéjén Belgrádból eltávozék 's több hónapig a' mehádiai fürdőkben tartózkodott, 14 nap óta Zimonyban mulat. Neje legközelebb Bécsbe szándékozik utazni. A' consul titoknokát is magával hozá, 's így talán huzamosb ideig fog Zimonyban tartózkodni; bizonyost mindazáltal e' tekintetben épen nem mondhatni, 's lehet, hogy Belgrádba menend, valamint az sem lehetlen, hogy végkép elhagyja Szerbiát és visszautazik Londonba. Az egészségi állapot Belgrádban jelenleg igen kedvező. — Belényes, sept. 3kán: Városunkban m. hó 12kén történt, 's e' lapok 68. számában közölt merény 's öngyilkosságnak, a' mennyiben az egyoldalulag csak, és hibásan közöltetve áll, nem esékély felvilágosítására, 's egészleni igazolására szolgál az: hogy azon szerencsétlen tanító, kit különben maga a' ref. is, kitűnő szelidségű, jámborságú, és serény férfúnak, ép állapotúnak állit, a' nyilvános vizsgálatok, több tanúk vallomása, és kéttós orvosi bizonyítvány szerint, egy hosszabb időtül, őt felette nyomorgató, melancholiája után, már a' tetet megelőzőtt napokban, a' fokozott növekedő valóságos elméleti megháborodásnak több nyilvános jeleit adá, míg végre ez dühöngésbe menvén által, azon irtoztos merény, és az azt követte

öngyilkosság leve szomorú következménye; tehát az elkövetett merény után tanácskozást épen senkivel nem tarthatott, mert arra lelki ébersége már nem volt, hanem minden tette abból állott, hogy az est homályában utcákon, és mezőn tett sok rendetlen tébolygásai közben egy két házhoz is bevetődött, de a honnan igen kevés zavart szavak váltása után csakhamar eltávozván, szokatlan kalandjait összevissza tévé, míg végre a nevezett időben lakjába térvén, nem végtézkedést, mint ref. állítja, hanem néhány valóságos megtévelyedésének nagyobb fokát kitértető sorok összehalmozása után, borzasztón vete véget éltének.

Gyergyó-Alfalu, aug. 20án: Ma, mint első apostoli királyunk napján, az egész gyergyói kerület, ritkán előforduló örömmünetet állított. Ugyanis a köztisztelő kerületi főesperes, és alfalvi plebános, Rácz István, mai napon mutatá be az élet urának, igen fényes szertartással, 50 évi áldozatát. Ünnepelesen vezetteték az ötven éves Áron paplakából az imádság szent termébe; hol hála és öröm könnyek közt, szertartási külön szerepekben körül álló vidéki papság karjai közül, mutatá be az oltári nagy áldozatot. Meglepő, 's figyelemre méltó vala a tárgy (Példabesz. XVI. rész. 31 vers.), melyet választott ez ünnep szónoka, a 8 év híján egész századot élt czimzetes esperes Keresztes János ur. Hasonló ünnepeleységgel tértünk ismét a paplakba, hol az asztalhoz kerekedtünk. Igen díszesen jött Gazda Ferencz őrnagy urnak, több gyalog tiszteli megjeleneése mind a templomban, mind az örömlakomán.— Gyergyó, aug. 22én: lugerülten 's bosszútelve olvasók az Erdélyi Híradó 11dik száma alatt Korond vidékéről azon tudósítást, mellyben tiszaujlaki Mayer András szemorvosi czimzettel említették. Szükség őt bővebben ismerni. Juniusban bevetődék ő Gyergyó-sz.-Miklosra, 's az antalmi vásárkor cigányok által trombitáltatá ki magát, mint szemorvos. A sok beteg egymásra vezetete magát hozzá, 's ha diplomát nem mutatott is, közbizodalmu 's tiszteletű nevezetes orvostanárinkkal összekötetése 's komasága hű feldícsékvése által képes vala bizodal munkat kicsalni. Operálta többnek szeméit, bele nyulván hegyes acél műszerrel, mi magában elég ügyesen ment véghez; de szokása szerint hiában köpött (salva venia) a vakok szemébe; mert ha negyed, 6tod, Szad napon látának is valamit, hamar iszonyu szemgyuladást, vérmességet kaptak, még jobban besötétültek, 's a mi több, ezen felül majd baronni bögésben kitérő éjjelnappali gonosz főfájás kizottjaivá lettek. Sejté a szemszuró ur, hogy nem sokára poruljárand és minden betegétől a legszegényebbtől is 20, 30, 50, 60 's 100 forintot tüstént kicsikarván, e rendkívüli díjon barna lovat vásárolt, 's kinos betegei mellől elugratott. Az orvosi nagy és szép nevet így soha meg nem gyalázhatá senki, sem nyomorult embertársait keservebben meg nem csalhatá, égetőbb fájalmokba nem hozhatá, mint ezen rosz ember. Ha van hatalom példás megbüntetésire, 's a megcsaltak kára visszatérítésire, az ezennel legyen tisztelettel iránta felszólítva.— A segesvárszéki erdőfelügyelői hivatal, mellyhez 200 ezüst f. esztendőnkénti állandó fizetés 's naponkénti két lóalafa, fizetéspotlásul, van köttetve, esőület után fog betöltetni, kik tehát azt elnyerni kívánják, kérelmeiket f. e. october 31keig bizonyítványikkal együtt a segesvári tanácshoz adják be.

Spanyolország.

(Espartero Durangóban. Hadi hírek.) Bayonnei telegrafi sürgöny szerint Durango és Biscaya fele már Espartero hatalmában van. A trónkövetelő nagy haditanácsot tartá aug. 20kán Villarealban, Espartero pedig az alatt az egész vitoriai vonalt elfoglalá, míg Castaneda tábornok a sadupei és asuraldoi állomásokat keríté hatalmába, mi által tökéletes összekötetésbe jött Espartero sergeivel. A zendülők minden erőssége 's pattantyutára az alkotmányosak birtokába jutott e vidéken, csupán Espartero munkásságától függ most, néhány bátor csapással véget vetni a háborúnak. A fölzendült zászlóaljak még mindeddig nem adák meg magukat, sőt több navarrai századot is részökre vélnék hódíthatni. Lehet azonban, hogy mielőtt kard végezhetné e szomorú ügyet, szerződés vend véget a verontásnak. Jól értesültek ugyanis tudni akarják, hogy Parisban élénkül folynak az illető alkudozások Spanyolország lecsöndesítése iránt. Már Molé ministersége alatt is megbízottat küldé Parisba Maroto a trónkövetelő fia házassága iránti alkudozás végett, mert Maroto kedvence terve mindég Izabella királyné megnyerésén alapult d. Carlos fia számára. Francia részről nem legnagyobb kedv mutatkozik ugyan erre, de mégis legalább elég készség együttmunkálatra, ha csakugyan megegyezésre tudná bírni a trónkövetelőt Maroto. Soult tábornagy még inkább idegenkedék e szándéktól és a tuileriák udvara kívánatosnak látja, hogy inkább francia hg keljen házasságra Izabella királynéval. E pillanatban ismét megújítá ajánlatit Maroto Hay lord által, azon megjegyzéssel, hogy most különösen kedvezők a körülmények illy alkudozásra. A zendülők egy része Maroto nézetiben osztozik, 's ezek most kimerítő békítési tervet terjesztettek Soult elébe, 's a király azonnal szorosb vizsgálatába bocsátkozék az egész ajánlatnak. —

(Tökéletes meghasonlás Maroto és a trónkövetelő közt.) Bayonneból aug. 30dikáról következő telegrafi sürgöny érkezik: „Aug. 26kán általános tanácskozásra gyűlt valamennyi carlospárti vezér, minek tökéletes nyílt meghasonlás lön eredménye Maroto és a trónkövetelő közt. Aug. 27kén Estellába vonult a trónkövetelő, Maroto pedig négy zászlóalj kíséretében Aspeitia felé indult. Esparteroval azonnal nyilvános közlekedésbe bocsátkozék, míg egy angol ezredes egymásután háromszor jelent meg az andoaini carlosi táborban. Valamennyi tartományban rendkívüli forrongás uralkodik.“ E hivatalos hír anyival inkább fontos, mivel az alkotmányosak legújában néhány kedvező hadifordulatot tettek, mi már a nélkül is leveré a carlosiak minden bátorságát.

Anglia.

(Lyndhurst vádindítványa a miniszterek ellen.) Az aug. 23diki felsőházi ülésben Lyndhurst nyilvánítá, mikép panaszt kell emelnie ő fels. miniszerei ellen, kötelelességeik hanyag teljesítése miatt. A legfontosb rendszabályok t. i. csak az ülések vége felé jöttek tanácskozás alá 's a kor-

mány nem tartá meg a trónbeszédben kifejezett ígéreteit. A miniszterek bebizonyíták kormányzasi tehetlenségüket 's nem bírák az alsóház bizalmát. A mostani kormány maga idézte létre azon nyugtalanító mozgalmakat, mellyek darabidó óta az országos esőndet háborítják. Illy ministerség nem méltó a nemzet bidalmára. Ezután indítványt tőn a ns lord jegyzék-előterjesztésre azon tanácskozási tárgyakról, miket az alsóház a felsőház küldé. (Tetszés az ellenzési padokrul.) Melbourne: „A ns és tudós áteleni lord olly indítványt tőn, melly egyenesen a ministerség iránti ellenséges indulatból származik. Mire ezéloz a ns és tudós lord? A kormányt népszerűtlentíteni akarja, vagy nagyobbítani népszerűtlenségét, ha már talán az? szándéka talán sükerülhet; de azért biztosíthatom őt, hogy koránsem érend ezélt, ha ezzel magát 's pártját emelni véli a nemzet kegyében. Igen, (nyomadékosan) a ns lord megfosztja népszerűségétől a kormányt; de ha a szereneséltenség úgy hozná magával, hogy ő és pártja jutának kormányra, akkor, ha még százszorta szebb és nagyobb tehetségekkel bírna is ő lordsága, mint mennyivel valóban bír, még sem fogna bizalmat gerjeszteni olly kormányzat iránt. (Halljuk!) Szemünkre lobbantják, hogy nem teljesítettük a trónbeszéd minden ígértit; — ki ennek oka? Ha indítványink nem hatottak keresztül, ugy azt csupán ezen ns felsőház fáradhatlanul összehordogatott módosítványinak kell tulajdonítani. Minden rosznak alapja a felső- és alsóház folytonos véleménykülönbségében alapszik, 's reménylenünk kell, hogy a legközelebb ülésben jobb egyetértés orvoslandja e bajt. E házi többség ellenségeskedése a leggyűlöletesb szenvedélyességből származik, melly nem csupán rendszeres ellenzést torlaszt a kormányzati indítványokra nézve, hanem még a kormány szándékát is gyanúsítani törekszik. Egyet azonban mindenek fölött jól megjegyeztetni kérek, hogy t. i. nem a kormány okozá az ország-szerte uralkodó ingerültséget, hanem a ns lord és pártjának konoksága, mellyel azon indítványokat ellenzék, mikkel a nép kívánatának eleget lehetett volna tenni.“ (Tetszés.) Lyndhurst indítványa elfogadtatott. —

(A királyné berekeszté a parlament üléseket.) London, aug. 27kén: „Ma lett vége azon parlament ülésnek, melly végzésekre 's következményekre nézve, az egész szabadelmű és conservatív sajtó egyhangu ítélete szerint, legterméketlenebb a britt parlament évkönyvekben. Az üléseket személyesen rekeszté be a királyné. Buckingham palota és a két parlamentház körül már két órával ő fels. kiindulta előtt nagyszámu nép csoportozott, valamint a parlament utczában is, hol kettős sorban diszkedek a fővárosi rendőrség. Delutáni 2 órakor algyurobaj 's harangzugás jelenté a királyné elindultát. A nyilvános és magányos épületek ablaki leve voltak pompás és esinos öltözetű hölgyekkel; azon utcákban, merre a királynének elhaladni kelle, a nép szokatlanul esőndesen viselé magát. Midőn Viktória a parlamentház előtt koesijából kilépe, második kir. lövet dördült el az algyutelepekről. A lordkancellár, Melbourne, a gróftábornagy, lordkamrás és más főhivatalviselők a ház előtt várak ő felségét 's bevezeté a hölgykarzaton keresztül, melly telve volt szépekkal, a királyi öltözőszobába. Nem sokára kir. díszöltözetben lépett a gyűlésterembe a királyné, 's az alsóházi tagokat azonnal meghívá a felsőház elibe a fekete botu bevezető (usher of the black rod), az elnök parókásan és díszöltözetben vezeté be a követeket, és szokás szerint kurta beszédet monda, mellyben röviden előadván a közelebbi ülés tárgyait, több, legújában elfogadott, törvényjavaslatot kir. helybenhagyásra ajánla, mit azonnal teljesített a királyné. Ezután letérdelve a trón előtt következő trónbeszédet nyujta át ő felségének a lordkancellár, mellyet a királyné tiszta szilárd hangon olvasott föl: „Mylordok 's uraim: Miután a nyilvános munkálkodások bevégezvék, azon megnyugtató köteleltséget teljesitem, hogy fölmentem Önöket hosszas és szorgalmas jelenlétüktől a parlamentben. Örvendek, hogy Hollandia és Belgium közt az őt hatalom együttmunkálata által határozott és kielégítő szerződés megszünteté már a villongást, Európát pedig biztosítá azon veszélyek ellen, miknek olly hosszas ideig ki volt tétéve. Ugyanazon egyetértés, melly e bonyolult kérdéseket békés végre juttatá, a keleti ügyre nézve is üdvös hatású leend. Az őt hatalom egyenlőn elhatárá a török birodalom függetlenségét főtartani, 's azon meggyőződést táplálom, mikép ezen egyetértés kielégítő elegendítését biztosítandja azon ügynek, melly egész Európára nézve legfőbb fontossága. Legőszintébb örömemre szolgált, hogy képes valék Franciaország kibékültét Mexicoval előmozdítani. Iparkodván alattvalóimnak a béke áldását biztosítani, rendkívüli örömet érzek, valahányszor alkalom nyílik előttem félreértések elhárítására más hatalmak közt. Legújában szerződést köték a francziák királyával azon villongások megszüntetése iránt, mellyek az utóbbi években az angol és francia halászkok közt uralkodtak. E szerződés, megszüntetvén a villongás okait, alkalmul szolgál a két birodalom közt szilárdabb megalapítására azon egyetértésnek, melly mindkettőre nézve olly hasznos és egyszersmind az európai általános érdeket annyira előmozdítja. Állandósággal folytatandom azon alkudozásokat, mellyek már munkálatha vétetvék, a keresztényiség valamennyi hatalmának szövetségbe vonására, a rabszolgakereskedés tökéletes kiirtása iránt, 's bizton reménylen, mikép a gondviselés áldása szerenesés sükerrel jutalmazandja fáradozásimat illy igazságos ügyben. Sajnálom, hogy azon félreértések, miknek következtében a teheráni udvart elhagyni lön kénytelen követem, mindeddig nem nyerhetek kielégítő orvoslást a perzsa udvarnál. Azon köteleltségek teljesítésire, mellyek Önökkel a jelen gyűlés megnyíltakor tudattak, az indiai főkormányzó hadserget küldé át az Induson, 's nagy örömmel vagyok képes Önöknek jelentetni, mikép e hadszállítvány mindeddig semmi akadályra nem talált. Minden ok van reménylenünk, miszerint azon fontos ezélok, mellyek miatt e katonai munkálatokat kezdettük, végre kívánt sükert érendnek. Nyag tetszéssel vettem észre azon kitűnő figyelmet, mellyet a haza belviszonyai iránt folyvást kitűntettek Önök. Tökéletesen megegyezem azon rendszabályokban,

miket Önök rendfőntartásra, bñnelnyomásra 's a joggyakorlat jobb kezelésre hoztak és benső örömmel hagyám helyben azon törvényjavaslatokat, melyek rendőrség- föllállítás iránt előmbé terjesztettek, leginkább azon városokra nézve, hol erre legnagyobb szükség volt, a polgári hatalom megerősítése tekintetéből. Uraim az alsóházól! Köszönöm Önök azon buzgalmát 's készségét, mellyel megajánlák a szükséges pénzt az országos költségekre. Örömmel egyeztem meg a levéldij-leszállításban. Biztosan várom, hogy az e tárgyban alkotott törvény buzdítás és segítség leendő kereskedésre 's iparra nézve, és hogy a közlekedés könnyítése az egész társaságra nagy hasznot árasztand. Parancsokat adék, szükséges elődolgok iránt a parlament céljai kivételére, mihelyt belesznek végezve az e tárgyban szükséges vizsgálatok és rendeletek. Azon kedvező feltételek pedig, mellyek szerint a meg nem alapított adósság kincstárjegyekké változtatték, kielégítőleg tanúsítják azon bizalmat, mellyel a hitel és ország segélyforrása iránt mindenki viseltetik, 's egyszersmind Önök elhatározottságát a nemzeti bñsesület sérületlen főntartására. Mylordok 's uraim! Mély sajonnal látám magamat kényszerítettnek erőbe helyezni a törvényt azok ellen, kik céljokat: a jogszerű hatalommal erőszakosandaczolásra és az országos intézvények megdöntésére, tovább nem titkolák. A törvényszékek ünnepélyes munkálkodási és a törvény félelem nélküli kezelése az arra kötelezettek által, meggátálják mindjárt kezdetben az ily merenyeket 's én szilárd bizalmat helyezek népem ép érzelmében 's ragaszkodásában az alkotmányhoz, melly szerint főntartandja a rendet 's törvényt, mellyek valamint szegények óalmára, ugy a polgári társaság vagyonsb osztályának jóllétére is egyiránt szükségesek. A trónbeszéd fölolvastása után jelenté a lordkancellár a gyapjuzsákról, hogy a parlament oct. 24ikeig el van halasztva és a gyűlés eloszlott. A királyné igen jó színben volt. Kiséréte szokott szertartással vonult vissza a kir. palotába. Az idő gyönyörű volt 's minden tér és utca lepve emberekkel. — Spring-Rice Monteagle (Hegyi-sas) nevezet alatt felsőházba lépett; Lator Shiel, Tipperary képviselője, kereskedésosztályi másodelnök lett; Poulett Thompson, kereskedésminister, canadai főkörmányzó; Labouchere kereskedésminister, és Vernon Smith altitoknok a gyarmati osztályban. — Selkirkben, Edinburg közelében, aug. 15kén állíták föl ünnepélyesen Scott Walter emléksobrát. A kép 7¼ lábnyi magas és meglepőleg hasonlít az elhunyt nagy költőhez. Öltözete sheriffé, 's egyik kezében papirtekereset, másikban botot tart. A talapzatot e föliratot olvashatni: „Föllállított 1839iki augusztusban büszke szeretet emlékezetével sir Scott Walter baronet és megyei sheriffre 1802től 1832ig.“ Ezenkül különböző jelképeket 's példázatokat láthatni az emléksobron 's egy verset a költő „Utolsó dalmok“ ezimű költeményéből. — A levéldij-eszkentési törvény már megjelent nyomtatásban, 's már most láthatni, hogy az korán sincs oly határozott hangon szerkesztve, mikép általánosan várák. Közlekedési fölvilágításokat tehát feszült figyelemmel várnak Rowland Hill részről. Igy például az első ezikkben föl van a kincstárkamra hatalmazva a levéldij beszédesi módját megváltoztatni, a díjt célnak megfelelőleg elhatározni és a mennyiséget súly szerint intézni. Egy a cikkhez kapcsolt függelék ellenben ezt jegyzi meg: „A kincstárkamrai meghatalmazás határozandja el, mennyi súlyu levelet lesz a posta köteles egy fillérért tovább szállítani. Rowland Hill egy latot ajánlott e célra rendszabályul, 's e mennyiség, legalább most eleinte, csakugyan alkalmasint el fog fogadtatni.“ Azon jogra nézve, melly szerint a levéldij előleges lefizetését is követelhetni, ezt jegyzi meg az érintett új törvény: „Valószínű, mikép Richmond hg azon intése, hogy eleinte a levéldij előleges lefizetését a közönség szabad akarattjára kellene bízni, míg az új tervhez szokik, gyakorlatba fog jóni. Egyszersmind azonban bñrment leveleket olesőbban kellene elfogadni, 's ez is alkalmasint dívatba jövend.“ Az új törvény gyakorlatba lépte után minden szabad levelezési jog megszűnik; hiszik mindazáltal, hogy parlamenthez intézendő kérelmek ezentul is szabadok maradandnak a fizetéstől. —

Franciaország.

(Nyilatkozat a nádzukorvám-eszkentésről. A francia sereg szenvedései Oranban.) A gyarmati czukorvám-eszkentésről így nyilatkozik a Courrier français legújabb száma: „E rendszabályt, melly legvirágzóbb iparüzésünkre káros hatásu leendő, a legkönyelműbb határozat szülé. A ministeri tanács engedte Cunin-Gridaine és Duperré unszolásinak, miután színre a gyarmatok és révek fenyegető panaszival daczolt. A május 12-diki ministerség ily két drága tagját nem akarák elveszteni. Eleinte hívék, hogy a ministerség, mielőtt határozna, a téttdolgokat engedendi beszélni. De e téttdolgok, mint maga a kir. rendeletet aláíró minister megvallja, még ninesenek tudva. Jogunk van tehát kérdezni: miért nem bocsátották ki korábban a kérdéses rendeletet, vagy miért nem még később? Ugyan e rendszabály, a kamraülések alatt hozatván, megelőzte volna a bordeauxi és valenciennesi forrongási mozgalmat. A vámeszkentő rendelet minden esetre későn 's egyszersmind korán jött, 's határozatlanság és sietés bélyegét viseli. Ezt meggondolással elkövetett hibának nevezhetni.“ — Orani hírek szerint jul. 16ikán reggeli 4 óraker hadosztály indult Oranból Mostaganembe. A gondieli forrásig 6 órányi távolságra kelle mennie; minden katona szokott 50 fontnyi málhával volt terhelve. Az egész uton sem víz sem árnyék nem volt lelhető. 9 óraker 49 foknyira emelkedék a hőség. Több katona mintegy nehéz nyavalyától meglepetve rögtönföldre rogyott; néhányat gyors érvágással megszábadították, de többet szomorú sorsukra kelle hagyni. 11 óraker, egy órányi távolságban Gondieltól, egyszerre 200 ember rogyott össze az iszonyu hőség miatt. Néhány órane-gyednyi pihenet után azonban 140 ismét annyira magához tért, hogy tovább vándoroghatott, 60at pedig magukhoz emeltek a lovaskatonák. Három halva maradt, egy altiszt pedig megörvülén, mocsárba ugrott 's oda fűlt. A tisztek málháját vívő öszvérek nagyobb része és a katonákat követő kutyák elvesztek a tikkasztó forróság miatt. —

(Vélemény a keleti ügy mostani állásáról. Elegy.) Roussin hajóvezér egy segéde Alexandriába küldeték, az egyesült hatalmak nevében a török hajóhad szabadon bocsátása sürgetésére. E rendszabály rozsalást ébreszte, mellyben mi is (a' jour d. Débats) osztaoznánk, ha az egyiptusi ügy föllázását és M. Ali jogai koczkaztatását tudnók abban látni. Midőn azonban tulzó színekkel fűstik azon hasznokat, melyek az alkirály e véletlenül hatalmába esett zálogbul huzhatna, feledni látszanak, hogy e kérdés, miota congressus elibe terjesztették, egészen megváltozott. E drámában eleinte csupán a szultán és alkirály lépett föl; most azonban eltűntek ezek és az európai hatalmaknak adtak helyet. M. Ali most már csupán győzelme következményitől tarthat, 's legnehezebb reá nézve haladás helyett megállapodni. Vagy nem tudjuk, hogy azon esetre, ha a közbenjárulás elmaradna, mindent képes kieszközölni a portától az alkirály? Hogy a porta csupán alattvalója kegyességitől várhatná üdvét? A török hajóhad bírása haszonvehetlen fegyver, melly sem az alkirály mellett, sem ellene nem használható; mert a hajók legénysége M. Ali ellen soha nem fogna küzdeni, 's más ellen nem lehet a portának szándéka azt használni. Ezentul M. Ali nem a porta 's ez visszont nem az alkirály ellen lépend föl, hanem Európa egyik vagy másik része ellen fog ténnyadó állásba helyezkedni. Sépen ez azon körülmény, melly legjobb sikert ígér az alkudozásoknak. A szövetség 's alkudozó hatalmak márigén jól tudják, hogy nem Törökország és Egyiptus forog kérdésben, hanem tulajdon sorsuk áll koczka; jól tudják, hogy bármi nehéz is fölloldani a csomót, egyáltalában végkép keresztül kell vinniök zándékjokat és hogy teljességgel nem hagyhatják többé magukra a győztes alattvalót és lealázott fejedelmet. M. Alira nem fognak kellemetlen föltételeket erőtetni, mert Ibrahim csak jeladásra vár és a skutari vízekben itatandja lovait, mint már többször fenyegetőzék. Föltartóztatják őt ugyan utközben 's más is juthatna előtte Konstantinápolyba; de ez azért nem változtatna a dolgon, mert csakugyan oly állásba hozná azt, hogy a békes alkudozások alkalmasint azonnal fölbenszakadnának. — Nemesak Brestben 's Toulonban fegyverzik a nagyobb szerű hadihajokat, hanem Rochefortba is parancs érkezék „Inflexible“ sorhajó lengővé tételére. — A parisi academia aug. 26diki ülésében még egyszer szóba hozá Daguerro találmányát Arago és nyilvánítá, mikép a képek előidézése koránsem oly nehéz, mint némellyek a közönséggel elhitetni szeretnék; hogy azonban csakugyan lövögölva senki nem fog tájakat lövösthetni, mint némellyek gondolák, azt könnyen képzelhetni. — Az alkotmányosok szerencses előhaladása Biscayában igen kedvező hatást szűlt 's általánosan hinni kezdik, miszerint a polgárhaboru rövid idő mulva megszűnend. — Néhány minister már lemondani készült a keleti ügy miatt; most azonban annyira mégis összeegyezkedtek, hogy kamranitás előtt alkalmasint semmi módosítás nem fog történni. — Aug. 27iken végre föltekék a júliusi oszlopra az igen diszes készületű kúpot. Az e szerint bevezetett oszlop 150 lábnyira emelkedik 's most 11 lábnyi szélességgel bír. Az oszlop talapzatánál egyik oldalán oroszlan, a másik harmon pedig e számok: jul. 27. 28. 29. láthatók, minden szögleten Gallia kakasával. Az oszlopon a szabadság neműje áll, kiterjesztett szárnyakkal légbe emelkedve 's egyik kezében eltépett lánczot, másikban pedig szövötneket tartva. Az oszlop alatti üvegekben a júliusi áldozatok porló maradványi nyrendnek helyet. — A legközelebbi évben 788 kereskedési tönk fordult elő a parisi törvényszékek előtt, összesen 65 millió franknyi adósságtelherrel. —

(Roussin hajóvezér helyzete a keleti ügy ellenében. Elegy.) Paris, aug. 30ikán: „A keleti ügy tökéletes áttekintésére szükséges Roussin hajóvezér személyes helyzetét is folyvást szem előtt tartani. Mi Lalande hajóvezért illeti, arra nézve az egész európai sajtó, leginkább pedig az angol, egyenesen azt állítá, mikép ő már előre el volt látva titkos parancsokkal azon esetre, ha a török hajóhad elpártolna. Ez állítás tökéletesen alaptalan, mert hiszen a francia kormány épen nem gyaníthatá a kapudán basa terveit. Lalande hajóvezér csupán általános parancsokkal volt ellátva, 's azért bñntatlanul bocsátá el a kapudán basa sergét, mint-hogy különös meghagyás nélkül nem volt kedve megújítani a navarini botorságot. Igy hangzik a hajóvezér hivatalos jelentése a kormányhoz. Csak utóbb kapott az alhajóvezér határozottabb parancsokat, miknél fogvást ezentul az ő hatalom egyértelmű végzési szerint tartozik intézkedni. Roussin hajóvezér körül Konstantinápolyban mindazáltal egészen más körülmények uralkodnak. E követet egészen más rokonszenvek 's érzelmek tartják elfoglalva, mint a politikai főnökök többségét Franciaországban, hol majd mindenki az egyiptusi ügyet pártolja, 's csak nem rég is a ministerek egy része fegyveresen akará azt támogatni. Roussin már huzamosb idő óta szenvedélyes ellensége az egyiptusiaknak, 's mintegy kedvencez eszméjévé tevé a törökök pártolását M. Ali ellen. Roussin minden hivatalos irománya 's jelentése a kormányhoz felre ismételten bélyegét viseli magán a M. Ali elleni pártszellemnek. Ez okbul csatáko-zék Franciaország oly könnyen a nagy hatalmakhoz; mert mikép is mel-lőzhette volna el megbízott képviselője sürgető unszolásit? Roussin derék, valamennyire darabos és könnyen fölingerelhető ember, kit inkább lehet-ne használni bátor haditett végrehajtására, mint diplomatai fondorlatokra. Ő igen megbízott viszonyban áll Chosrew basával, ki rendkívül ügyes és folyvást nagyobbítani tudja a hajóvezér ingerültségét M. Ali ellen. A francia sajtó 's különösen a jour d. Débats, természetesen nem igen elégszik meg Roussin hajóvezérrel. Saint Marc Girardin levelei egészen más diplomatai föllépésre célzóttak; de ugyanazon hatalmas befolyás, melly az európai viszonyok kiegyenlítésének többször áldozatul hozá már népszerűségét, most is helyeslé a követ minden tettét 's ily visszahivatása épen nem valószínű. Az angol szabadalmú lapok is szelidebben kezdnek már szólani a keleti ügyről, 's az eddigi esipősségek helyett

rövid idő múlva alkalmasint nyájas baráti hangon fognak nyilatkozni. A' M. Chronicle már félig meddig megvan nyugtatva a' j. d. Débats utóbbi nyilatkozatai által, 's ha még most is lát ugyan mindenütt franczia terjeszkedési agyrémeket; de legalább annyit kifüntete, hogy gyógyulni kezd a' francziák gyűléséből. A' Globe is alkalmasint rövid idő múlva jelenteni fogja, mikép nem olly nagy volt haragja, mint minőnek látszék. Csodálatra méltó általjában, hogy illy durva hangot tudtak használni az angol lapok, holott a' franczia sajtó, mindig csak illedék szoros korláti közt maradt válaszában. — Lafont, a' híres hegedős, auguszt. 23dikán postakocsiról leesvén, olly veszélyesen megsérült, hogy azonnal kiadá lelkét. — A' fiatal gonosztevőknél jelenleg 's 15 hónap óta, a' magányos elzárást használják, melly rendszabály sükere minden várákozást meghalad. E' bánásmód gyakorlatba hozása előtt ugyanis 130 bűnös közül rendszeren 30 szokott ismét visszaesni előbbi vétkebe, míg most 239ből csak 7. Félték sokan, hogy a' gyermekek különzárása nyavalyákat fog köztük szülni; de 42 gyermek közül egyetlen betegre sem találhatni most, míg az előbbi rendszer mellett 6ra mindenkor egy beteget lehet számítani. Egyszersmind örömmel tapasztalhatni, hogy az együttléből származni szokott rossz szokások a' különzárás által egészen elmaradnak. Illy szerencsés következmények által fölbuzdulva még 90 fogoly gyermekre terjeszté ki e' bánásmódot a' hatóság. A' megyeiispán lépéseket teend e' rendszernek az egész megyében kiterjesztésére. — A' paris-st-germaini vasúton nem rég ismét szerencsétlenség történt. Midőn az erőmű szokott állomására érkezék, keményen valamely kiálló falba ütközék, mi által több utas megsérült, az igazgató és gazda pedig halálos sebet kaptak. Guyenne bordeauxi lapban aug. 24ikéről ezt olvashatni: „Tegnap este macskazenénk volt. 8 órakor este sűrű csoportozatokban hullámozott a' nép az utczákon. Féltizkor végre különvált a' népből egy tetemes csapat, beveré ablakinkat és az ajtót betörni törekvék. Mintegy 20 percz múlva elszéllyeszté a' rendőrség a' esőndzavarókat. Közönetünkkel nyilvánítjuk ezennel azoknak, kik így tisztelék meg szabadelmű független szólamodunkat; de meg kell vallanunk, hogy ez valamennyire különös mód volt Orleans hg jelenlétét megtisztelni.“ — A' tengeri víz már csakugyan iható. Cotelte találmánya által 48 percz alatt tetemes mennyiségű tengeri vizet szabadíthatni meg minden kellemetlen iztól. —

T ö r ö k o r s z á g .

Konstantinápoly, aug. 14kén: A' tüzvész óta elégtelenség uralkodik itt, mit M. Ali ügyvivőji éleszteni segítnek. A' Chosrew elleni panaszok napról napra hangosabbak, noha ő mindent elkövet az elmék megnyugtatására, és a' szerencsétlenségen minden erőből törekszik könnyíteni. De fájdalom! nincs annyi eszköz hatalmában, melly képesítik őt a' porta minden baján segíteni. M. Ali ellen is engedékenyebb volna ő 's örömezt lemondana, de akaratjának nem ura 's a' körülményekhez kell alkalmazkodnia. Az idegen hatalmak egyáltalán ugy akarják, hogy az ügyek vezérletinél maradjon 's ne mutasson engetegséget; ő felszólításait híven teljesíti 's ótalmuk alatt gondolja megerősíthetni az ifju szultán trónját. Ellenése azonban veszélyes, kít azonköl még a' szerencse is ölben hord, ravasz 's nem hiányzik nála azon fortélyok tömege, mellyek minden bitorlóban okvetetlenül feltaláltnak. Nem iszonyodik az semmi eszköztől, melly czélhoz vezet; a' portát minden oldalról megtámadja 's miután harcztéren győzelmet vitt ki fölötté, tovább üldözni ott nem meri, hanem veszélyes eszközöz folyamodik, mert a' portához hű tartományokat ügyesülék fölláztatni. E' czélbul több titkos ügyvivőt küldé szét a' birodalomban, kik a' népet a' szultán ellen lázadásra ingerlik; így többi közt egy egyiptusi barátot tíz küldöttel az albaniai révekbe utasítá; a' franczia és angol követek, mihelyt hírül vevék e' kiküldetést, azonnal parancsot intézének a' dardanellák mellett állomásozó hajóvezérekhez, hogy a' barátot hajhásszák föl 's minden módon hatalmukba kerítsék 's egyenesen Maltába vigyék. Meh. Ali ravasz és ármányos, szüntelen ura iránti hűségéről 's engedelmességéről beszél, azonban mindenkép áskálódik ellene 's ebben olly munkásságot fejt ki, minek ha mentülelőbb gátot nem vetnek, az ozman birodalmat okvetetlenül sirba fekteti. Már a' basákhöz intézett azon felszólítás, miszerint egyesüljenek a' birodalom egysége eszközzésire, a' rend és esend visszaállítására 's a' szultánnak Chosrew basa gyámsága aluli fölmentetésére, elég nyugtalanságot szerze és szakadatlan figyelemre ösztönzé a' portát tartományi iránt, mellyek M. Ali ármányos fondorkodási által eléggé ingerültek. Macedoniába is hat lázításra zendítőt küldé. A' dardanellák előtt nagyszámu franczia 's angol hajóhad van központosulva, melly 20 sorhajón kívül számos fregát, korvett és briggből 's a' t. áll. — A' perai tűznek hosszab vizsgálat után kisült a' lakosok gondatlanságából származta. — Hafiz basa feje fölött az utóbbi hetekben halál lebege díjul, azon szerencsétlenségért, hogy Nizib mellett csatát veszte. Csak abban nem egyezhetének meg egyhangulag a' divánban: vajjon ősi szokás szerint zsinórt küldjenek é számára, vagy pedig az európaiakat utánozva, hadi törvényszék elibe állítsák, mellynek tagjaivá a' porosz tiszteteket is szándékoznak tenni; a' porosz itteni követ azonban nemesül fogá fel a' szerencsétlen basa sorsát 's arra bírta a' portát, hogy nemesak minden büntetéstől fölmenték, hanem a' szivaszi helytartóságban is meghagyák. Az okosság is lágyságra határozható a' divánt, mert Hafiz igen sok követővel bír a' sergnél, kik már elégtelenségök kétségtelen jeleit adák azon bánásmód miatt, mellyel Szaadulah basa, uj főparancsnok, viselteték előde iránt, ki Hafizt fogolyként Szivaszba viteté 's magával szóbaereszkedésre sem méltatá. —

A' jour. des Débats, minden adat nélkül, következő levelét közli Chosrew basának Meh. Alihoz: „Akif efendi visszatértevel vevém nmgod

válaszát levelemre, mellyet ugyanazon követ által volt szerencsém Önhöz küldeni, 's értesültem tartalmáról, valamint Akif efendi tudósítása által mindarról, mi nmgod között 's közötté történt. Mind a' választ, mind a' tudósítást ő felsége, nagylelkű uralkodó, lábai elibe tevém, ki kegyes volt azokat elolvasni 's a' magos porta főhivatalnokival összegyűlt divánban közleni. Örvedettünk, midőn hallottuk, hogy nmgod, a' porta egyik öreg jobbágya, ki mások felett legtöbb szolgálatot tén neki 's ezért közöttünk legnagyobb lön, azon nemes gondolatot táplálja, miszerint a' muzulmán nemzet legtöbb befolyással bíró 's leghűségesebb szolgálvaival kezét fog 's az istenhez könyörögtünk, hallgatná meg a' birodalom javaért békés kívánatinkat. Azon iratban, mellyet Akif efendi által volt szerencsém Önnök ányujtatni, egyedül csak az egyiptusi tartományok örököül átadásáról volt szó; ez azonban csak forma volt boesátnakjelentésre nmgod iránt. Akif efendi egyébkint nem is volt fölhatalmazva alkudozásra, hanem egyedül megbizva, hogy Önt tudósítsa minden hír legkedvesbikéről t. i. ismét kegybe vételéről. Ezért mulasztám el, nmgd előtt a' bővebb fejtegetésekbe boesátkozást. Legyen bármint, én a' magos porta főhivatalnokival azon véleményben valék: miszerint Ön látassék el minden szükséges biztosítással; 's mivel Ön kész volt fáradozásinkkal egyesülni a' birodalom javaért; ő felsége magas rendelete szerint Szaib efendihez, a' magas porta egyik miniszteréhez, azon parancsot intézém, miszerint járuljon nmgodhoz és egyezkedjék Önnel az Ön által követelt szolgálatokról, miket Ön tenni szándékozik, és rendszabályokról, miket Ön e' jelen körülmények között jóknak lát. E' követ már készülöben volt gőzősen elindulásra, midőn a' nagyhatalmak képviselői a' magas portának általuk aláírt jegyzéket nyujtának be, mellynek fordítását e' jelen irathoz csatolom. Tartalmából láthatni, hogy a' nagyhatalmak egyesültek a' keleti ügyek vitatására 's elintézésire. E' jegyzék-benyújtás után azonnal összegyűltek a' porta főhivatalnoki divánban 's azon nézetben valának, hogy idegennek ur 's jobbágy közti ügybe avatkozása nem épen czélszerű; megfontolván azonban, hogy, mivel már a' nagyhatalmak egyetértőleg e' tárgyban munkálkodtak, közbenjárulásuk visszautasítása, mi európai szokással ellenkezik, megsértés lenne rájuk nézve 's a' muzulmán nemzetet pedig, tekintetbe vevén a' dolog jelen állapotját, zavarba dönthetné; megfontolván továbbá, hogy az Önnök adott kegy és az egyesülés erőbe lépendő tervei következtében külfolyás biztosítéka főlöleg 's hogy e' szerint a' nagyhatalmak közbenjárulása vagy nemjárulása semmi fontosságu, az összegyűlt főhivatalnokok, noha kívánták volna, hogy idegenhez járulás szükségé ne adta volna elő magát soha, mégis jelen körülményekben nem találták czélszerűnek, az őt nagyhatalom követelését visszavetni 's így meg egyezének. Ezért halasztatott el az említett követ elindulása. Vevék szabadságot e' jelen iratot Önhöz intézni 's gőzősen küldém el. Miután nmgod tartalmát 's a' képviselőknek főconsulokhoz intézett sürgönyit elolvasta, kérem, tudósítson Ön nézetiről. Chosrew basa. Utóírás: „Meggyekezének, hogy konstantinápolyi ügyvivője, Muffit bey, vigye Önhöz ez iratot, szóval fejtegetvén tartalmát; ezáltal nmgod a' dolgok menetét könyvebben felfoghatja.“ —

Konstantinápolyi aug. 21ki hírek szerint Joinville hg aug. 14kén elhagyá a' fővárost Nicomedia 's Brusszába utazandó 's innen ujlag a' szigettengeren állomásozó franczia hajóserceghez térend vissza. 15kén pedig Stopford, angol hajóvezér a' középtengeri állomáson, a' fővárosba érkezék. —

O l a s z o r s z á g .

Genua, aug. 5én: Szardínia szigetről azon hír érkezik ide, melly szerint Szasszari környékén iszonyu erdőégés történt, mi nagy karokat okozta. E' szigeten illy égés nem ritkaság; gyakorta még a' lakosoktól származik, azon czélbul, hogy az esőzések által megkövérült hamuval a' földet trágyazzák. Szardíniára fontos javítások várnak; 1836 óta ugyanis a' kormány a' hűbéri viszonyok eltörlesztésével foglalatoss; könnyen gondolhatni, milly nehézség párosul illy vállolattal; azonban a' kormány munkássága 's gondossága győze minden akadályon. Legelsőbb is biztosságot nevezte ki, melly a' hűbéri tiszta jövedelmet számítá fel; 1838ban kir. parancs a' kárpotlást határozza meg, mellyre azok számolhatnak, kik földesuri jogait a' kormánynak átengedik. Majd minden szardíniai földesur megegyezék a' kormány javaslatában, hasonlag a' spandini földbirtokosok is; a' többiek alkudozásban vannak vele. Az ekép hűbértől megszabadult földet a' községek között osztandják fel, mellyek a' kormánynak telekadót fizetendnek. Az oristanoi sókerületben lázongás történt, melly itt aggályt szüle. A' sziget legnagyobb jövedelemága a' sóbányák; a' hűbéri viszonyok eltörlesztése előtt a' bányai munkákat a' községek vívék tartozásaik fejében, 's miértházi szükségre só taptak. A' dolgok mostani meneténél fogvást minden hűbéri tartozás megszűnván, következőleg a' só szabad használata is; ettől azonban igen nehezen tudnak leszokni a' parasztek, kik az oristanoi sóbányoknál fegyverkezve összegyűlvén, erőszakosan hatalmukba keríték a' hajdan őket illető sómennyiséget. Illyes erőszakoskodást olly országban, melly majd minden fegyveres erő nélkül van, nehéz gátolni. Nem tagadhatni azonban, hogy kormányunk nagy ügyességgel és mérsekkel viszi dolgait, és a' szigetiiek érdekében is kívánatos, hogy e' fontos vállolatot siker koronázza. —

Gabonaár: Pest, septemb. 10ikén: Tiszta buza 163, 147, 140; — Kétszeres, —, 112, 105; — Rozs 100, 98, 95; — Arpa 86, 80, 75; — Zab 62, 60, 55; — Köles 80, —, —; — Kukoricza 124, 120, 110; — Köles-kása; pesti m. v. garas.

Dunavizállás: Pest, septemb. 8dikán 10' 7" 9" — 9dikén 10' 9" 0" — 10dikén 10' 8" 0" — 11kén 10' 4" 0"